

WPROWADZENIE

1. WIZJA ROZWOJU
2. CHARAKTERYSTYKA MAKROREGIONU POLSKI CENTRALNEJ
3. POTENCJAŁ I UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE
4. TRENDY ROZWOJOWE
5. CELE STRATEGICZNE
  - ZINTEGROWANA PRZESTRZEŃ WIEDZY I INNOWACJI
  - PRZESTRZEŃ PRZYJAZNA TWÓRCOM I PROJEKTANTOM
  - INNOWACYJNA SIĘĆ MEDYCZNO-FARMACEUTYCZNA
  - MIĘDZYNARODOWE CENTRUM ŻYWNOŚCI PROZDROWOTNEJ
  - MULTIMODALNY WĘZŁ TRANSPORTOWY O ZNACZENIU MIĘDZYNARODOWYM
6. ZASADY REALIZACJI STRATEGII

SŁOWNICZEK

Awangarda – grupa osób, zwykle artystów, których twórczość lub działalność w jakiejś dziedzinie jest nowatorska i niekonwencjonalna; zjawiska i działania nowatorskie.

B+R – działalność badawczo-rozwojowa – prace twórcze podejmowane dla zwiększania zasobu wiedzy, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Biotechnologia – interdyscyplinarna dziedzina nauki i techniki, wykorzystująca procesy biologiczne do produkcji materiałów stosowanych w medycynie i w przemyśle, na przykład produkcja antybiotyków, sera i wina przy użyciu różnych grzybów i bakterii. Obecnie inżynieria genetyczna potrafi modyfikować komórki bakterii, które posiadają zdolność syntezy nowych substancji np. hormonów, szczepionek itp.. Zastosowanie biotechnologii w przemyśle spożywczym umożliwia przetwarzanie, wzbogacanie, utrwalanie, a także wytwarzanie żywności.

Centralny Port Lotniczy (CPL) – koncepcja lotniska centralnego dla Polski, mającego spełniać rolę portu lotniczego o zasięgu światowym. Ma mieć charakter portu węzłowego (tzw. hubu) funkcjonującego na bazie siatki połączeń dominującego przewoźnika, o znaczącym udziale ruchu tranzytowego i połączeń dalekiego zasięgu oraz znaczącym udziale w lotniczym ruchu pasażerskim w Polsce, będącego jednocześnie kluczowym elementem multimodalnego węzła systemu transportowego Polski.

Działalność innowacyjna – wszelkie działania o charakterze naukowo-badawczym, technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych wyrobów i procesów.

Dziedzictwo kulturowe – ogół dorobku społeczeństw (narodów i środowisk) w zakresie nauki, sztuki, architektury, oświaty, techniki, wytworzonego w trakcie ich historycznego rozwoju i przekazywanego z pokolenia na pokolenie.

Gospodarka oparta na wiedzy – gospodarka bazująca wprost na tworzeniu (traktowanym jako produkcja) oraz dalszym przekazywaniu, czyli dystrybucji oraz praktycznym wykorzystaniu wiedzy i innowacji.

Instytucje otoczenia biznesu – instytucje oferujące przedsiębiorcom pomoc związaną z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa (np. agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, parki i inkubatory technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości).

Inteligentny system transportowy (ITS) – szeroki zbiór różnorodnych narzędzi bazujących na technologii informatycznej, komunikacji bezprzewodowej i elektronice pojazdowej, umożliwiających sprawne i efektywne zarządzanie infrastrukturą transportową oraz sprawną obsługę podróżnych poprzez kompleksowe sterowanie ruchem drogowym

(z priorytetem dla komunikacji zbiorowej) oraz zarządzanie miejscami parkingowymi, a także monitoring zachowań drogowych i pomiary natężenia ruchu (czujniki, sensory).

Kapitał intelektualny – wszystkie te wartości, które nie mają charakteru materialnego i finansowego, a które wpływają na wartość rynkową jednostek (w ostatnich latach coraz częściej mówi się o kapitale intelektualnym nie tylko w odniesieniu do przedsiębiorstw, lecz także jednostek przestrzennych – miast, regionów). Najczęściej przyjmuje się, że termin ten łączy w sobie kapitał ludzki, kapitał społeczny oraz kapitał organizacyjny.

Kapitał ludzki – cecha jednostki bądź grupy społecznej, uwzględniająca: wykształcenie, doświadczenie zawodowe oraz umiejętności wykorzystania postępu naukowo-technicznego.

Kapitał społeczny – wynikająca z zaufania oraz obowiązujących norm i wzorów postępowania, zdolność obywateli do współpracy, nawiązywania i utrzymywania kontaktów oraz funkcjonowania w różnego rodzaju powiązaniach.

Kapitał terytorialny – wszystkie dostępne zasoby materialne oraz niematerialne (endogeniczne walory), będące czynnikami rozwoju lokalnego/regionalnego, składające się na potencjał własny danego terytorium.

Koleje dużych prędkości (KDP) – podsystem kolejowych przewozów pasażerskich charakteryzujący się znacznie większą prędkością handlową pociągów niż pozostałe rodzaje przewozów.

Konkurencyjność regionu – zdolność skutecznego konkurowania, rywalizowania lub współzawodnictwa między regionami. Konkurencyjny region posiada zdolność uzyskiwania przewagi nad innymi regionami. Przewaga konkurencyjna jest wypadkową atrakcyjności oferty usługowej kierowanej do mieszkańców, firm, inwestorów i innych interesariuszy, natomiast jej źródłem jest nowoczesna infrastruktura materialna, instytucjonalna i intelektualna. Zdolność do podejmowania rywalizacji dzięki posiadanym atutom (zasobom decydującym o atrakcyjności miasta, regionu czy kraju).

Makroregion – obszar obejmujący tereny należące do różnych krajów lub regionów, posiadające przynajmniej jedną wspólną cechę lub trudność do przewyciężenia natury geograficznej, kulturowej, gospodarczej lub innej.

Nanotechnologia – zestaw technik i sposobów tworzenia rozmaitych struktur o rozmiarach nanometrycznych, czyli na poziomie pojedynczych atomów i cząsteczek. Podstawowym celem nanotechnologii jest projektowanie i tworzenie materiałów i przyrządów o założonych własnościach: fizycznych, chemicznych, mechanicznych, biologicznych poprzez wykorzystanie specyficznych właściwości cząsteczek na poziomie atomowym i molekularnym.

Obszar funkcjonalny – zwarty układ przestrzenny składający się z terenów charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywalnymi, jednolitymi celami rozwoju, można wyróżnić: miejskie obszary funkcjonalne, wiejskie obszary funkcjonalne, obszary szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej, obszary kształtowania potencjału rozwojowego, obszary wymagające rozwoju nowych funkcji.

Planowanie zintegrowane – holistyczne podejście do analizy i kształtowania procesów rozwoju terytorialnego; planowanie „całościowe”. Łączy sferę gospodarczą ze społeczną i przestrzenną. Bazuje na podejściu terytorialno-funkcjonalnym i radykalnie zrywa z sektorowym podejściem do kształtowania procesów rozwoju.

Potencjał – zdolność wytwórcza tkwiąca w czymś, sprawność i wydajność czegoś, zwłaszcza regionu w jakiejś dziedzinie.

Potencjał endogeniczny – zespół wewnętrznych czynników rozwoju (np. miasta, regionu) wynikających m. in. z jego struktury funkcjonalno-przestrzennej i gospodarczej, poziomu rozwoju kapitału społecznego, wyposażenia instytucjonalnego i infrastruktury społecznej, tradycji kulturalnych i gospodarczych oraz cech środowiska przyrodniczego. Rodzaj i jakość tych czynników jest często unikalna w skali krajowej lub regionalnej, co umożliwia rozwój funkcji wyspecjalizowanych i jest atrakcją lokalizacyjną dla gospodarki przyciągającą kapitał zewnętrzny.

Rewitalizacja – skoordynowany proces, prowadzony wspólnie przez władzę samorządową, społeczność lokalną i innych uczestników, będący elementem polityki rozwoju i mający na celu przeciwdziałania degradacji przestrzeni zurbanizowanej, zjawiskom kryzysowym, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych, poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej, poprawę środowiska zamieszkania oraz ochronę dziedzictwa narodowego, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Spójność terytorialna – sieć wzajemnych powiązań wielu aspektów współczesnej przestrzeni życiowej (spójność gospodarcza, transportowa, ekologiczna, rozwojowa, społeczna i inne), wyrażająca się poprzez minimalizację występowania konfliktów przestrzennych oraz równoważenia różnic potencjałów rozwojowych pomiędzy regionami, a także negatywnych efektów procesów rozwojowych.

Suburbanizacja – jedna z faz urbanizacji, proces decentralizacji w regionie miejskim polegający na przemieszczaniu się ludności i podmiotów gospodarczych z miasta centralnego do strefy podmiejskiej.

Technologie informacyjno-komunikacyjne (*information and communication Technology, ICT*) – dziedzina wiedzy i działalności gospodarczej, łącząca informatykę z telekomunikacją, zajmująca się tworzeniem, pozyskiwaniem, przetwarzaniem, zarządzaniem, przekazywaniem, zabezpieczaniem i prezentowaniem informacji.

Tożsamość terytorialna – identyfikacja jednostki z miejscem (danym terytorium) oraz poczucie do społeczności zamieszkującej dany obszar.

Transport intermodalny – przewóz towarów w tej samej jednostce ładunkowej (najczęściej kontenerze) przy wykorzystaniu kilku rodzajów transportu w jednym zintegrowanym łańcuchu przewozowym, bez dokonywania przeładunku.

Transport multimodalny – przewóz towarów i osób, przy wykorzystaniu więcej niż jednego rodzaju transportu z możliwością przeładowywania ładunku.

Węzeł transportowy – kluczowe ogniwo transportu dla sieci korytarzy transportowych.

Współrządzenie (*governance*) – forma sprawowania władzy i realizacji polityki rozwoju, polegająca na włączaniu w procesy rządzenia coraz większej liczby interesariuszy. Postulat i metoda lokalnej polityki rozwoju.

Wychowanie estetyczne – obejmuje dwa ujęcia: 1). Kształcenie dobrego smaku estetycznego, umiejętności przeżywania i oceniania dzieł sztuki, 2). Oznacza wychowanie przez sztukę.

Wynalazek podlegający opatentowaniu – rozwiązanie o charakterze technicznym, które jest nowe, posiada poziom wynalazczy i nadaje się do przemysłowego stosowania.

Zaawansowane technologie (*high-technology*) – zaawansowane technologie, wysokie technologie, czyli dziedziny i wyroby odznaczające się wysoką intensywnością badawczo rozwojową, charakteryzujące się wysokim poziomem innowacyjności.

Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT) – narzędzie do wdrażania strategii terytorialnych w sposób zintegrowany. ZIT służą przede wszystkim zwiększeniu zaangażowania miast i ich obszarów funkcjonalnych w zarządzanie środkami strukturalnymi UE oraz wspieraniu rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego poprzez promocję współpracy wchodzących w jego skład jednostek administracyjnych oraz realizację wspólnych, zintegrowanych projektów. Podstawowe elementy ZIT obejmują: wyznaczone terytorium oraz zintegrowaną strategię rozwoju terytorialnego, pakiet działań podlegających implementacji oraz ustalenia dotyczące zarządzania ZIT.

Żywność funkcjonalna – żywność o określonych właściwościach prozdrowotnych, żywność korzystnie działająca na zdrowie człowieka lub żywność, która posiada udowodniony korzystny wpływ na jedną lub więcej funkcji organizmu ponad efekt odżywczy, który to wpływ polega na poprawie stanu zdrowia oraz samopoczucia lub (i) zmniejszeniu ryzyka chorób (według FUFOSSE).